

TÜRMÖB İLE İŞ YAŞAMI

Yarınları hazırlanmak

EMREKARTALOĞLU
TÜRMÖB GENEL BAŞKANI

COVID-19 salgını geçtiğimiz yıl ve içinde bulunduğumuz yılın temel belirleyicisi oldu. Salgının seyrine ilişkin maalesef isabetli bir öngörüye sahip olma şansımız bulunmuyor. COVID-19'un yaratmış olduğu sağlık sorunu ve sağlık sorunu çözmek amacıyla yapılan mücadelenin bir sonucu olarak oluşan ekonomi sorunu tüm dünyayı etkiliyor.

Pandeminin yaratmış olduğu sorunları çözmek ve yarınları şekillendirecek zeminin ise şimdiden hazırlanması gerekiyor. Yaşanan ekonomik sıkıntılar, ekonomik sorunların çözümü noktasında fırsat ve imkanları beraberinde getirirken, işletmeleri ciddi risklerle karşı karşıya bırakıyor.

Bu zor günleri yıkıcı hasarlar almadan atlatabilmek için toplumun tüm kesimlerinin etkilenme oranlarına göre desteklenmesi gerekiyor. Kamu mali dengesindeki bozulmayı önlemek için işletmelerin destek beklediği bir ortamda yeni yükümlülükler getirmek ya da var olanları artırmak, işletmelerin pandemi dolayısı ile aldığı tahribatı daha da derinleştirebilir.

İşletmeler ve çalışanlar üzerindeki vergisel yüklerin artırılması yönünde verilecek her karar uzun vadede daha büyük sorunları beraberinde getirecektir.

Kısa vadeli günü kurtarıcı politikalar yerine uzun vadeli politikalar önceliğimiz olmalıdır. İşletmeleri borçlandırmak ya da yükümlülüklerini artırmak yerine hibe ve öz sermaye destekleri ile yardımcı olmak gerekiyor. OECD Ülkelerinde devletler borçlanırken işletmelere hibe destekleri sağlandı.

OECD verilerine göre ülkelerin büyük bölümü kamu mali dengesindeki bozulmayı borçlanma ile giderme yöntemini seçti ve borçluluk oranları arttı.

Hükümetler harcamaların artması ve gelir tahsilatının azalmasıyla birlikte giderlerini

finanse etmek için borçlanma yöntemini seçti. OECD üyesi ülkeler, 2020 yılında piyasalardan 18 trilyon dolar borç aldı. Bu rakam bir önceki yıla göre 6,8 trilyon dolarlık artışı işaret ediyor. Borçlanmadaki artış eğilimi 2008 mali krizine verilen tepkiler de dahil olmak üzere yakın tarihte ki en yüksek yıllık artışı ifade ediyor. 2021'de, yüksek derecede belirsizliğe bağlı olarak, devlet borçlanmasının 19 trilyon dolara yükseleceği tahmin ediliyor.

Borçlanmaların önemli bir kısmı kısa vadeli borçlarla sağlandı. Borçlanma talebindeki artışa rağmen faiz oranları düşük seviyesini korudu. Düşük faiz oranları ile borçlanma şansını yakalayan ülkeler için borçlanma bir fırsat olarak karşlarına çıktı.

Bu süreçte Türkiye düşük faiz oranı ile borçlanma imkanına sahip olamadı. Türkiye'nin risk priminin yüksek olmasından dolayı borçlanma maliyetinin yüksek olması bu dönemde bizim için büyük bir sorun oluşturdu.

Güçlü ve kapsayıcı bir iyileşmeyi uzun vadeli olarak sağlayabilmemiz için geniş ve kapsayıcı bir bakış açısıyla gerçekleştirilecek reformlara ihtiyacımız var.

Bu zorlu pandemi dönemi, ekonomide yapısal reformların gerçekleşmesi, sürdürülebilir ve kapsayıcı bir büyümenin sağlanmasına yönelik politikaları hazırlama ve uygulama zemini oluşturma imkanı bizlere sunuyor.

Bugünün zorlukları ile mücadele ederken, önümüzdeki günleri şekillendirecek ekonomi politikalarını doğru şekilde belirlemek, sürdürülebilir ve sürekliliği olan bir büyüme elde etmek için harekete geçmemiz gerekiyor.

Ekonomi, tarım, adalet, hukuk, eğitim, sosyal güvenlik gibi alanlarda gerçekleştireceğimiz yapısal reformlar, verimlilik artışını, üretimi, istihdam yaratmayı, dijital dönüşümü hızlandırarak Türkiye'nin yarınları daha güçlü adım atmasına imkan sunacaktır.

Yine yeniden finansman gider kısıtlaması uygulaması

İşletmeler faaliyetlerini sürdürürlerken kendi özkaynakları yanında dışarıdan fon sağlayarak da yatırımlarını finanse edebiliyorlar. Arşimet'in "banabir kaldıraç verin dünyayı yerinden oynatayım" demesinde olduğu gibi finansal kaldıraç, işletmelerin elde ettikleri kazançları artırıyor. İşletme sahiplerinin sermayelerini kendilerinin artırarak mı yoksa dışarıdan fon sağlayarak mı faaliyetlerini sürdürmeleri gerektiği konusundaki kararlarını etkileyen birçok faktör var. Bunlardan biri de vergi düzenlemeleri. İşletme sahiplerinin işletmeye sermaye koymak yerine dışarıdan borç almaları durumunda, ayrıca faiz giderini vergi matrahından indirim olanakları var. Son düzenleme ile Türkiye'de işletmelerin dışarıdan sağladıkları fonlar için ödedikleri faiz giderlerinin vergi matrahlarından indirimi ne sınırlama getirildi.

Her yıl olduğu gibi bu yılda Nisan ayında Kurumlar Vergisi Beyannamelerinin verilmesinden sonra Mayıs ayı başından itibaren 2021 yılına ilişkin 1.Geçici Vergi Beyanlarının verilmesi ile ilgili yoğunluk başlayacak. Bu geçici vergilendirme döneminde diğer dönemlerden farklı olarak meslek mensuplarını ve mükellefleri ayrı bir önemli konu daha bekliyor. O da Finansman Gider Kısıtlaması uygulaması.

Finansman gider kısıtlaması uygulaması Türkiye'de yeni bir düzenleme değil. Daha önce de Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarında yer almaktaydı; ancak 5024 sayılı Kanun ile 1 Ocak 2004 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere kaldırılmıştı.

Daha sonra 1 Ocak 2013 tarihinden itibaren yürürlüğe girmek üzere Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 11 inci ile Gelir Vergisi Kanununun 41'inci maddelerinde yapılan değişiklikle işletmede kullanılan yabancı kaynaklara ilişkin faiz, komisyon, vade farkı, kâr payı, kur farkı ve benzeri adlar altında yapılan gider ve maliyet unsurları toplamının %10'unu aşmamak üzere, Cumhurbaşkanıca kararlaştırılan kısmının kurum kazancının tespitinde vergi matrahından gider olarak indiriminin mümkün olmadığına yönelik düzenleme yapıldı; ancak 2021 yılına kadar herhangi bir belirleme yapılmadığı için finansman giderlerine yönelik bir kısıtlama uygulanmamıştı.

4 Şubat 2021 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 3490 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 1 Ocak 2021 tarihinden itibaren başlayan vergilendirme dönemi kazançlarına uygulanmak üzere kullanılan yabancı kaynakları özkaynaklarını aşan işletmelerde, aşan kısma münhasır olmak üzere, yatırımın maliyetine eklenenler hariç, işletmede kullanılan yabancı kaynaklara ilişkin faiz, komisyon, vade farkı, kâr payı, kur farkı ve benzeri adlar altında yapılan gider ve maliyet unsurları toplamının %10'u gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerince kazancın tespi-

tinde gider olarak dikkate alınmayacağı yönünde düzenleme yapıldı. Hemen belirtelim kredi kuruluşları, finansal kuruluşlar, finansal kiralama, faktöring ve finansman şirketleri uygulamanın kapsamı dışında. Gelir İdaresi Başkanlığı internet sitesinde uygulamanın usul ve esasları ile ilgili bir Tebliğ Taslağı yayımladı. Bu Tebliğin birinci geçici vergi dönemine ilişkin beyannamelerin verilmesinden önce Resmi Gazetede yayımlanması bekleniyor.

Finansman gider kısıtlaması gelir vergisi mükellefleri içinde geçerli. Ancak uygulamasında, yabancı kaynak ve özkaynak mukayesesi gerekmede olduğundan bu düzenleme bilanço esasına tabi mükellefler için geçerli olup işletme hesabı esasına tabi mükellefler bu kapsamda değerlendirilmeyecektir.

Gider kısıtlaması kapsamında olup bilanço esasına göre defter tutan mükellefler, her bir geçici vergilendirme döneminin son günü itibarıyla Vergi Usul Kanununa göre çıkaracakları bilanço esas alınmak suretiyle özkaynak ve yabancı kaynak mukayesesi yaparak finansman gider kısıtlamasına tabi olup olmayacaklarını tespit edecekleridir.

Yıllık dönemde; hesap dönemi olarak takvim yılını kullanan mükelleflerde 31 Aralık tarihli bilanço, özel hesap dönemini kullanan mükelleflerde ise hesap döneminin son günü itibarıyla çıkarılacak bilanço esas alınacaktır. Dolayısıyla, finansman gider kısıtlaması ilk defa 2021 yılının birinci geçici vergilendirme dönemi itibarıyla dikkate alınacaktır. Finansman gider kısıtlamasında finansman hizmetinin hangi yılda sağlandığı veya kredi sözleşmesinin hangi yılda yapıldığının önemi bulunmamakta. Bu nedenle, dönem sonu itibarıyla kullanılan yabancı kaynakları özkaynaklarını aşan işletmelerde, söz konusu yabancı kaynaklara ilişkin olarak mahiyet ve tutar itibarıyla 1 Ocak 2021 tarihinden itibaren kesinleşen gider ve maliyet unsurları gider kısıtlamasına tabi tutulacaktır.

Öte yandan, 1 Ocak 2021 tarihinden önce mahiyet ve tutar itibarıyla kesinleşerek tahakkuk

ve dönemsel ilkeleri gereği 2020 yılı kurum kazancının tespitinde dikkate alınmış olan finansman giderlerinin finansman gider kısıtlamasına tabi tutulması söz konusu olmayacaktır.

Teminat mektubu komisyonları, tahvil ihracı ile ilgili olarak yapılan baskı ve benzeri giderler ile ipotek masrafları gibi herhangi bir yabancı kaynak kullanımına bağlı olmaksızın yapılan giderlerin gider kısıtlamasına konu edilmesi söz konusu değil. Aynı şekilde bir finansman gideri olmayıp finansman geliri azalması niteliğinde olan erken ödeme iskontoları veya peşin ödeme iskontoları da gider indirimi kısıtlaması kapsamı dışında. Bir gider veya maliyet unsurunun gider kısıtlamasına konu edilmesi için bunların yabancı kaynak kullanımına ve bu kaynağın kullanım süresine bağlı olarak doğmuş olması gerekmektedir. Kredi sözleşmelerine ilişkin olarak ödenen damga vergisi veya banka havale ücretlerine ilişkin ödenen banka ve sigorta muameleleri vergisi gibi bir yabancı kaynağın kullanım süresine bağlı olarak doğmayan gider ve maliyet unsurları gider indirimi kısıtlaması uygulamasına tabi olmayacak. Bu giderlerden kredi faizleri üzerinden hesaplanan banka ve sigorta muameleleri vergisi gibi bir yabancı kaynağın işletmede kullanım süresine bağlı olarak doğanların ise gider indirimi kısıtlaması uygulamasına konu edilecektir.

Geçici vergilendirme dönemlerinde finansman gider kısıtlaması şartlarını taşımayan mükellefler, şartların oluştuğu geçici vergilendirme döneminden itibaren finansman gider kısıtlamasına tabi olacaktır. Bu durumda, önceki geçici vergilendirme dönemlerine ilişkin olarak düzeltilme beyannamesi verilmesine gerek bulunmamaktadır. Yıllık dönemde finansman gider kısıtlamasına tabi olup olunmayacağı hesap döneminin son günü itibarıyla çıkarılacak bilanço esas alınarak tespit edilecektir.

Tebliğ taslağında finansman giderlerinin yanı sıra finansman geliri de elde etmiş olan mükelleflerin gider kısıtlaması uygulamasında söz konusu gelir ve giderlerini birbirini ile mukayese etmek suretiyle netleştirmelerinin mümkün olmadığı; finansman giderleri toplamının gider kısıtlamasına konu edilmesi gerektiği belirtilmiş. Düzenlemenin bu mahiyetli ihtilaflara konu olması muhtemel gözüktüroy.

Ayrıca yabancı kaynağın hangi yılda kullanıldığına bakılmaksızın, yabancı kaynak kullanımından doğan kur farkı giderleri 2021 yılı kazancının tespiti de dahil olmak üzere dıvırlarındaki değişim dikkate alınarak hesaplanan gerçek tutarları ile gider indirimi kısıtlamasına konu edilecektir.

Örtülü sermaye, transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı ve binek otomobillerde gider kısıtlaması uygulamaları nedeniyle zaten kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alınmış olan finansman giderleri mükerrerliğin önlenmesi adına gider kısıtlamasına tabi tutarın hesabında dikkate alınmayacaktır.

Kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alınmış olan finansman giderleri ile ilgili ödenen KDV'nin indirim konusu yapıp yapılamayacağına ilişkin olarak da soru işaretleri oluşabilir. Doğrudan işletmenin faaliyeti ile ilgili olan bu giderler için yüklenen katma değer verisinin indirim konusu yapılamaması, katma değer vergisinin temel prensibi olan işle ilgili giderler için yüklenen vergilerin mükellef üzerinde kalmaması prensibi ile çelişeceğinden KDV Kanunu'nun 30/d maddesi hükmünün söz konusu işlemler bakımından uygulanmaması uygun olacaktır. Bu durum Tebliğ düzeyinde yapılacak bir düzenleme ile açıklığa kavuşturulmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

DÜNYANIN MUHASEBESİ

Prof. Dr.
Halis DOKGÖZ

"COVID-19
aşı patentleri
acilen askıya
alınsın"

SGK meslek kodu bildirimi

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası yasasının 102. Maddesinin 1 inci fıkrasına 6728 sayılı yasanın 51 inci maddesi ile eklenen (n) bendinde" Muhtasar ve prim hizmet beyannamesinde, sigortalıların işyerlerinde fiilen yaptıkları işe uygun meslek adı ve kodunu, gerçeğe aykırı bildiren her bir işyeri için aylık asgari ücreti geçmemek üzere meslek adı ve kodu gerçeğe aykırı bildirilen sigortalı başına asgari ücretin onda biri tutarında idari para cezası uygulanır." hükmü getirilmiştir.

Buna göre;

- Sigortalıların işyerlerinde fiilen yaptıkları işe uygun meslek adı ve kodunun gerçeğe aykırı bildirilmesi halinde, işverene gerçeğe aykırı bildi-

rilen sigortalı başına aylık asgari ücreti geçmemek üzere, asgari ücretin onda biri tutarında idari para cezası uygulanacaktır.

- Söz konusu idari para cezaları, işyeri bazında, gerçeğe aykırı bildirim yapılan her ay için ve her bir beyanname dönemi için uygulanacaktır.
- 5510 sayılı Kanunun 59 uncu maddesi gereğince Kanunun uygulamasına ilişkin işlemlerin SGK'nın denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurları eliyle yürütüldüğünden meslek adı ve kodunun gerçeğe aykırı olup olmadığının hususu SGK'nın denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurları, mahkeme kararı, diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarının kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve in-

celemelerden veya bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden tespit edilmesi gerekmektedir.

- Söz konusu uygulama, muhtasar ve prim hizmet beyannamesi ile getirilen düzenleme olup, sadece muhtasar ve prim hizmet beyannamesi ile bildirilen sigortalıların için geçerlidir. Bu nedenle aylık prim hizmet belgesinde meslek kodunun yanlış bildirilmiş olması halinde işverene yaptırım uygulanması mümkün değildir. İşe giriş bildirgesinde meslek adı ve kodunun gerçeğe aykırı olması halinde idari para cezası uygulanması da mümkün değildir. Çün-

kü cezanın kanuniliği ilkesinden hareketle, işe giriş bildirgesindeki meslek adı ve kodunun gerçeğe aykırı bildirilmesi halinde yasadaki herhangi bir yaptırım düzenlenmemiştir.

- Burada önemli olan işçinin yaptığı işi. Çalışan işçinin mesleğinin (diplomasının) iktisatçı olmasına rağmen işyerinde sekreter olarak çalışması halinde bu kişi iktisatçı mesleğine uygun meslek kodu ile değil sekreter mesleğine karşılık gelen meslek kodu ile SGK'ya bildirilmelidir.

Bu nedenle sigortalıların işyerlerinde fiilen yaptıkları işe uygun meslek adı ve kodunu gerçeğe aykırı bildirenlere idari para cezası uygulaması getirildiğinden, işçiler yaptıkları işe uygun meslek kodu ile bildirilmesi gerekmektedir.

Sayfa içeriği TÜRMÖB ile işbirliği yapılarak hazırlanmıştır.

Biliyor muydunuz?

- 7316 sayılı Kanunla kurumlar vergisi oranlarının yeniden düzenlendiğini;
- 2020 yılını ilişkin olarak verilen yıllık Kurumlar Vergisi Beyannamesinde vergi oranının % 22
- 2021 yılı 1. Geçici Vergi Beyannamesinde vergi oranının % 20
- 2021 yılı 2 ilâ 4. Geçici Vergi Beyanlarında vergi oranının % 25
- 2021 yılı yıllık Kurumlar Vergisi Beyanında vergi oranının % 25
- 2022 yılı Geçici Vergi Beyanlarında ve yıllık Kurumlar Vergisi Beyanında vergi oranının % 23
- 2023 yılı Geçici Vergi Beyanlarında ve yıllık Kurumlar Vergisi Beyanında vergi oranının % 20 olduğunu biliyor muydunuz ?

biliyor muydunuz?

